

KIR. KÖZJEGYZŐK
K Ö Z L Ö N Y E

FOLYÓIRAT A PÉRENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Felelős szerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer
(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1931.
Held János könyvnyomdája II., Margit-körút 7. Telefon Aut.: 536—95.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. Aut. 517—16.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekkszámhája: 41.951.

A nyugdíjintézet alakuló közgyűlése.

Barcs Ernő dr.: Az árverési csarnokokról.

Antalfy-Zsiros Aladár dr.: „Válási egyezség.”

Közlemények.

Az igazságügyminiszter üdvözlése.

Kinevezés.

A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyesületének központi választmánya.

Kamaraközi értekezlet.

A régi nyugdíjintézet feloszlása.

A Nyugdíjintézet intézőbizottsága.

A Nyugdíjintézet állandó ellenőrző bizottsága.

A lillafüredi vándorgyűlés.

Közjegyzői állások szaporítása.

Egyleti tagdíjak befizetése.

A különélési tanúsítványok.

Mérlegelési jog a tanúkihallgatásnál.

Kihirdetett törvény.

Rendeletek.

A nyugdíjintézet alakuló közgyűlése.

A magyar közjegyzői kar szociális helyzetét a legfontosabb vonatkozásokban érintő, a kir. közjegyzők és kir. közjegyzőjelöltek nyugdíjintézetéről alkotott 1930. évi XV. törvénycikk jutott a komoly megvalósulás stádiumába a nyugdíjintézetnek április hó 26. napjára törvényesen egybehívott alakuló közgyűlésével. A régen és élénken érzett hiányt pótló törvény nagy és súlyos terheit vállalta a magyar közjegyzői kar abban a reményben, hogy ezáltal a munkaképtelen közjegyzők, a közjegyzői özvegyek és árvák részére ha nem is valami túlságosan bő mértékkel megalapozott, de legalább is a létminimumnak megfelelő existenciát biztosítani képes lesz.

A nyugdíjintézet megválasztott vezetőségének élén dr. Hedry Aladár elnököt, akinek becsületes, agilis és körültekintő munkásságához jogosan fűzünk komoly reményeket, örömmel üdvözöljük s hisszük — ebben látván egyébként a vezetőség legfontosabb ambícióját — hogy a nyugdíjintézettel szemben származtatott igényeket a tagok nagyobb fokú megterhelése nélkül kielégíteni képes lesz. Hangsúlyoznunk kell ugyanis, hogy a kezdő időre megállapított járulék is elég súlyos terhet jelent az intézet tagjaira úgy, hogy annak esetleges fokozása a járulék fizetési lehetőségeket komolyan kétségessé teheti.

Az alakuló közgyűlést az életbeléptetési rendelet rendelkezéseinek megfelelően dr. *Janits* Imre, a budapesti közjegyzői kamara elnöke hívta össze és vezette. Az ő bölcs vezetése biztosította a közgyűlés olyan méltóságteljes lefolyását, amely méltó volt a nemes célhoz s az egész magyar közjegyzői karhoz.

Az alakuló közgyűlés lefolyásáról a következő tudósítás számol be:

A közgyűlésen megjelentek: dr. *Janits* Imre a budapesti, dr. Galánffy János debreceni, dr. Madarász István felsőházi tag pécsi, dr. Jedlicska Béla szegedi, dr. Pottyondy Béla szombathelyi kamarai elnök, dr. Lázár Ferenc felsőházi tag, az Országos Egyesület elnöke, továbbá dr. Antal Gyula János, dr. Balassa Lajos, dr. Barcs Ernő, dr. Benkő Lajos, dr. Berzsényi László, dr. Bognár József, dr. Cholnoky Imre, dr. Csányi László, dr. Cseresnyés Jenő, dr. Csomasz Béla, dr. Csonka Zeno, dr. Csiky Ödön, dr. Fekete László dr. Földes Béla dr. Horváth Béla, dr. Héderváry Lehel, dr. Haller Károly, dr. Hulin Gábor, dr. Haviár Gyula, dr. Hedry Aladár, dr. Horváth Kamillo, dr. Hanny Tódor, dr. Joannovits Jenő, dr. Kovách Elek, dr. Kováts Nagy Sándor, dr. Körössy Bertalan, dr. Lovassy Ernő, dr. Lipcsey Péter, dr. Lehotzky Antal, dr. Mike Imre, dr. Meixner László, dr. Májay Dezső, dr. Mikó Kálmán, dr. Mike Lajos, dr. Markó István, dr. Örley Dénes, dr. Örley György, dr. Pazonyi Elek Imre, dr. Pekker Emil, dr. Richter Richard, dr. Rusa Ernő, dr. Rónay Tibor, dr. Szentiványi Géza, dr. Szőke Jenő, dr. Szily Kálmán, dr. Sümeghi László, dr. Szathmáry László, dr. Sirsich György, dr. Szily János, dr. Szemerjay-Petrán Tibor, dr. Takács Jenő, dr. Tuba János, dr. Teőke Béla, dr. Wagner Béla, dr. Zakariás János kir. közjegyzők és vitéz Barcza Ferenc, dr. Csákay Albert, dr. Cseh Jenő, dr. Capdebo Zoltán, dr. Elek Lajos, dr. Halász Ákos, dr. Hajnal Bálint, dr. Körösy Dezső, dr. Kiss Dezső, Szőke István, Szeidler László, dr. Szakáts István, dr. Schimits Béla, dr. Tárczay Rezső, dr. Vitányi Iván kir. közjegyző-helyettesek, illetve jelöltek.

A közgyűlést dr. *Janits* Imre a következő beszéddel nyitotta meg:

„Igen tisztelt Közgyűlés!

Mindenekelőtt őszintén megvallom, hogy bizonyos ünnepi hangulat vesz erőt rajtam, midőn törvényszabta kötelességemnél fogva új nyugdíjintézetünk alakuló közgyűlésén az elnöki széket elfoglalni szerencsés vagyok.

Ugy érzem, hogy ez az új alakulás a testvéri szeretet alapilléreire épült, mert csak az emberszeretet hozza magával azt, hogy nem csupán az önkielégítés eivére támaszkodjunk, hanem figyelmünket, segítségünket testvéreink szolgálatába, a szolidaritás eszméjének ápolásába és megerősítésébe állítani igyekezzünk.

Kétségtelen, hogy az elhagyott özvegyek és árvák százalmas helyzetének átérzéséből impulzust és erőt merítettünk a szoros összefogásra s ez sarkalt bennünket egy olyan intézmény megszervezésére, melynek anyagi gyarapodásáról gondoskodni és annak életképességét kitartó munkával biztosítani tartozunk.

Nem képezi feladatomat, hogy a megszünt nyugdíjegyületnek történetével hosszas részletességgel foglalkozzam, de mielőtt küzdelmes életének, habár csak általános vonásokban való ismertetése e rátérnék, az új aera küszöbén lelki szükségét érzem annak, hogy őszinte kegyelettel emlékezzem meg boldogult emlékü Jakab Géza kollégánk érdemeiről, kinek ügybuzgalmából 1902. évben a kir. közjegyzők nyugdíjintézete létesült és akinek azt szívós akarat-erővel megalapozni, lekiismeretesen vezetni és rendeltetésének megfelelő színvonalra emelni sikerült.

A sors megkimélte derék kollégánkat attól, hogy nem érte meg művének, a nyugdíjintézetnek teljes összeomlását, mely a bekövetkezett katasztrófális események folytán elvesztette teljesítő képességét s az aranykoronákban befizetett járulékokból összegyűjtött tekintélyes vagyont elpusztította az infláció.

A kommunizmusnak rémesen tőbzódó uralma alatt nyugdíjintézetünk állandó veszélyben forgott, mert vagyonának elkobzására két ízben is történtek erőszakos kísérletek, utóbb pedig a román kormánynak diplomáciai úton történt megkeresésére dr. Séthy Antal igazságügyi államtitkár ur elnöklete alatt alakult vegyes bizottsági ülésben az itteni román követség az intézetnek feloszlását és vagyonának a megszállt területen maradt és román állampolgárokká vált magyar származású kollégáink részére leendő kiadatását követelte.

A tárgyalás folyamán a román kormány részéről támasztott jogosulatlan követeléssel szemben Hedry Aladár t. barátommal, nyugdíjintézeti volt elnöktársammal teljesen elutasító álláspontra helyezkedtünk és tárgyilagos védekezésünkkel az igazságot győzelemre vinni és az értékpapírok számbavehető maradványát megmenteni sikerült.

A főméltóságú Kormányzó úr magas jelenlétében 1924. évben

megtartott jubilaris díszgyűlésünk Lipcsey Péter indítványára egyhangúlag elhatározta, hogy jubilaris segélyakciót indít s az ily módon befolyó adományokat nélkülözésekkel küzdő közjegyzői özvegyek és árvák között fogja felosztani.

Ennek a határozatnak a kamarák lelkiismeretesen eleget tettek, a nyugdíjintézet felügyelő bizottsága pedig a birtokunkban maradt bankrészvények osztalékát is ugyanerre a célra rendelte kiadatni.

Ennél tovább azonban nem mehettünk, mert abban a kritikus időben államháztartásunk rendezetlensége és valutánk rohamos zuhanása miatt gondolni sem lehetett arra, hogy egy új nyugdíjintézet létesítésével komolyan foglalkozhassunk. A reánk szakadt szegénységben és jövőnk feletti tépelődésünkben türelmes várakozásra voltunk utalva, végre midőn az ország pénzügyi szanálása bekövetkezett, Galánffy János, a debreceni kamara közbecsülésben álló elnöke érkezettnek látta az időt arra, hogy a kar tekintélyének megvédése érdekében a cselekvés terére lépünk és erélyes közbelépésre mindnyájan éreztük, hogy vétek, sőt megbocsáthatatlan hiba lenne, ha most már sürgősen nem gondoskodnánk azokról, kik becsülettel eltöltött munkás életük alkonyán minden anyagi támasz nélkül szűkölködni kénytelenek.

Igen tisztelt kollégánk fáradhatatlan szorgalmának, a legapróbb részletekre terjedő lelkiismeretességének és akadályt nem ismerő kitartásának köszönhetjük, hogy a kamaraközi értekezleteken és az igazságügyminisztériumban megtartott ankéten az általa összeállított nyugdíjtervezet némi módosítással elfogadtatott és a várva-várt megvalósulás stádiumába lépett.

Engedje meg a t. Közgyűlés, hogy a megjelent összes kartársaink nevében dr. Galánffy János elnöktársamat céltudatos fáradozásának mindnyájunk által óhajtott sikere alkalmával meleg baráti érzelmekkel üdvözljem, neki őszinte szerencsekívánataimat tolmácsoljam és őt karunk őszinte hálás elismeréséről biztosítsam.

Helyénvalónak látom továbbá, hogy hálás köszönetünket fejezzük ki dr. Zsitvay Tibor igazságügyminiszter úrnak is, ki a pénzügyminisztériumból többszöri sürgetésünkre visszaérkezett kérvényünk elintézése céljából nyomban intézkedett és a nyugdíjintézet életrekelését készségesen felkarolni kegyes volt.

De nem szabad megfeledkeznünk dr. Vladár Gábor min. tanácsos úrról sem, ki a minisztériumban lefolyt tárgyalásokat bölcs megértéssel vezette és akinek karunk iránt tanúsított előzé-

kenységéért a nyugdíjtervezet végleges megszövegezéseért teljes elismeréssel és köszönettel tartozunk.

Tisztelt Közgyűlés!

Nem szenved kétséget, hogy alakulóban levő nyugdíjintézetünk fenntartása és zavartalan funkcionálása anyagi erőnk megfeszítésével fog járni, de nyugodjunk meg abban, hogy bármely társadalmi intézmény csak akkor felelhet meg hivatásának, ha az anyagilag szilárdan van megalapozva s ha annak tagjai áthatva a reájuk háruló felelősség tudatától, vállvetett munkával iparkodnak legyőzni azon nehézségeket, melyek az intézet egészséges fejlődésének útjában állanak. Önként értetik, hogy szerény anyagi eszközre támaszkodó intézményünk túlzott igények kielégítését nem vállalhatja, azonban nincs kizárva, hogy konszolidált viszonyok között nyugdíjasaink kedvezőbb ellátásáról lehessen gondoskodni.

Tisztelt Közgyűlés!

A mai nappal a közjegyzőség történetének emelkedő fordulója elé érkezünk és ebben az ünnepélyes hangulatban az a jóleső érzés tölti be lelkemet, hogy azon esetben, ha a miniszteri rendeletben körülírt szabályok szigorú betartásával intézményünk vezetőségét hathatós támogatásban részesítjük, a régi romokon egy új életnek körvonalai fognak kialakulni és kitartó törekvéseinket az isteni gondviselés áldása fogja kísélni.

Ebben az erős hitemben közös munkára hivlak fel benneteket s amidőn érdemes elnöktársaimat és összes igen tisztelt kartársaimat meleg baráti érzelmekkel üdvözlöm, a mai napra törvényesen egybehívott alakuló közgyűlést tisztelettel megnyitom. —

Az értékes gondolatokban gazdag s a közgyűlésen jelenlevő tagok állandó érdeklődésével kísért s élénk tetszésével fogadott elnöki megnyitó beszéd után az elnök indítványára a közgyűlés egyhangúlag elhatározta, hogy dr. Zsitvay Tibor igazságügyminisztert a nyugdíjintézet törvényes megalkotása körül szerzett érdemeiért táviratilag üdvözli. Ugyancsak az elnök indítványára a közgyűlés a jegyzőkönyv vezetésére dr. Szemerjay-Petrán Tibor, annak hitelesítésére pedig dr. Körössy Bertalan és dr. Kovács Nagy Sándor közjegyzőket küldte ki.

A közgyűlés tárgysorozatának további pontja volt az 1700/1931. I. M. igazságügyminiszteri rendelet ismertetése, amelyre vonatkozólag a közgyűlés az elnök indítványára elhatározta, hogy a rendelet a Budapesti Közlönyben egész terjedelmében megjelenjen,

annak részletes ismertetését mellőzi. Majd az elnök a most hivatkozott rendelet 5. §-ában foglalt rendelkezéshez képest megállapítja, hogy a nyugdíj intézetnek összesen 191 közjegyző és 69 helyettes, illetve jelölt tagja van, akik közül az alakuló közgyűlésen 79-en megjelenvén, a határozatképességhez szükséges létszám megvan, minek következtében az elnök indítványára a közgyűlés a nyugdíjintézetet törvényesen megalakultnak mondta ki.

Az elnök indítványára ezután a közgyűlés közfelkiáltással és egyhangulag megválasztotta a nyugdíjintézet elnökévé dr. *Hedry* Aladár budapesti királyi közjegyzőt, az intézőbizottság rendes tagjaivá dr. *Fekete* László budapesti, dr. *Haviár* Gyula szarvasi, dr. *Rusa* Ernő szigetvári közjegyzőket és dr. *Velsz* Elemér budapesti közjegyző-helyettest, póttagokká dr. *Hanny* Tódor győri közjegyzőt és dr. *Kovách* Dénes nyiregyházi közjegyző helyettest. Az ellenőrző bizottság tagjaivá megválasztották dr. *Barcs* Ernő és dr. *Sümeghi* László budapesti közjegyzőket és dr. *Szeidler* László budapesti közjegyző-helyettest.

A választások megejtése után a közgyűlés elfogadta azt az elnöki indítványt, mely szerint az intéző bizottság az ügyviteli szabályok elkészítésére s annak a legközelebbi közgyűlésen leendő bemutatására utasítatik dr. *Kovách* Elek pótindítványának megfelelően azzal, hogy az ügyviteli szabályok tervezete előzetesen a kamarákkal is közlendő. A régi nyugdíj egyesület elnöke dr. *Janits* Imre jelentését olvasta fel ezután a jegyző, amely szerint az egyesület vagyona áll 2969 pengő értékű értékpapirokból, külön még 180 pengő forgalmi értékű hadikölcsönkötvényekből s bank folyószámlán kezelt 149 pengő készpénzösszegekből. Ez a vagyonállag a régi nyugdíj egyesület közgyűlésén hozandó határozathoz képest s annak feloszlására tekintettel a megalakult új nyugdíjintézet rendelkezésére fog állani.

Dr. *Szemerjay-Petrán* Tibor jegyző olvasta ezután fel a közgyűléshez beérkezett indítványokat. Ezek között a dr. *Zakariás* János által a nyugdíjjárulékok aránylagos viselése tárgyában beterjesztett indítványra vonatkozólag a közgyűlés az indítványozó hozzájárulásával akként határozott, hogy azt ezidőszerezt érdemi tárgyalás alá vonni nem kívánja. Dr. *Rónay* Tibor két indítványát a közgyűlés az intézőbizottsághoz utalta.

Az alakuló közgyűlés tárgysorozatának letárgyalása után dr. *Janits* Imre szeretettel és örömmel üdvözölte a nyugdíjintézet megválasztott elnökét dr. *Hedry* Aladárt, akinek becsületes és puritán

gondolkodása, szorgalma és agitációja biztosíték arra nézve, hogy az intézet működését nemes céljainak megfelelően fogja kifejteni s hogy a prosperitás tekintetében esetleg mutatózó nehézségek megfelelően kiküszöbölhetők lesznek.

Dr. *Hedry* Aladár az elnöki széket elfoglalván, a maga és a megválasztott intéző és ellenőrzőbizottság nevében a közgyűlés bizalmát meleg szavakkal köszönte meg s komoly ígéretet tett arra vonatkozólag, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel, komoly céltudatos munkával fogják szolgálni a nyugdíjintézet céljait s a tagok érdekeit. Az elnök és több felszólalt közgyűlési tag indítványára a közgyűlés egyhangúlag elhatározta, hogy dr. *Zsitvay* Tibor igazságügyminiszter, dr. *Galánffy* János, dr. *Madarász* István és dr. *Lipcsey* Péternek a nyugdíjintézet létesítése körül szerzett érdemeit a közgyűlés jegyzőkönyvében örökíti meg.

Dr. *Rusa* Ernő a megválasztott intéző és ellenőrző bizottság nevében köszönte meg ezután a közgyűlés bizalmát és a maga részéről kijelentette, hogy mint intézőbizottsági tag az életbeléptetési rendelet 10. §-ában biztosított, a megjelenési készkiadások megtérítésére vonatkozó igényét érvényesíteni nem fogja.

Miután több felszólaló nem jelentkezett s a közgyűlés tárgysorozata kimerült dr. *Hedry* Aladár elnök a közgyűlést berekesztette.

Az árverési csarnokokról.

A *Barcs* Ernő dr. kir. közjegyző által szerkesztett s a Magyarországi kir. közjegyzők Országos Egyesülete által az igazságügyminiszterhez felterjesztett memorandum.

Az árverési csarnokokról szóló 1888. évi XXII. t. c. 1. §-a kimondja, hogy „Ingó tárgyak árverésével üzletszerűen foglalkozni csak külön engedély mellett szabad.“ Ezen törvény 2. §-a szerint „az engedély meghatározott területre és legfőleg 25 évre kizárólag is adható.“ A 4. §. szerint pedig „az engedélyezett árverési vállalat működésének megkezdésével, működési területén az ingó tárgyakra vonatkozó minden nyilvános árverés rendszerint az árverési csarnokban eszközendő. Ezen határozat alól mindazonáltal a bírói vagy más közhatósági árverések, valamint a vasutak és gőzhajózási vállalatok által az üzletszabályzat határozatai értelmében eszközölt árverések kivételnek.“ Az 1925. évi IX. t.-c. 23. §-a 1.

bekezdésének 2. pontja az árverési csarnokok *üzletét* a postatakarékpénztár „*üzleti körébe*“ vonta s illetve ezzel az *üzletággal* a postatakarékpénztárnak az 1885. évi IX. t.-c.-ben és az 1889. évi XXXIV. t.-c.-ben megállapított *üzletkörét* kibővítette.

A most idézett törvényszakaszokból minden kétséget kizáró módon megállapítható, hogy az árverési csarnokok engedélyhez kötött *üzleti vállalkozások*, amelyek hatósági jelleget még azáltal sem nyertek, hogy az állami fennhatóság alá tartozó postatakarékpénztár *üzleti körébe* vonattak és hogy *üzletviteli szabályaik* a törvény értelmében kereskedelemügyi miniszteri rendelettel nyernek megállapítást.

Az a körülmény, hogy az árverési csarnok csupán egy *üzleti* vállalkozás, a törvény életbelépte óta lefolyt több mint négy évtized alatt vita tárgyát nem képezte s jogászai körökben ezidőszerint sem képezheti.

A forradalmak és a gyászos emlékü tanácsköztársaság megszűnését közvetlenül követő idők rendkívül súlyos gazdasági viszonyai következtében mindgyakrabban fordult elő annak szüksége, hogy a kereskedelmi forgalomban késedelmes vevők és eladók veszélyére és költségére a kereskedelmi törvény alapján *hites személy* közbenjöttével kellett az át nem vett vagy rendelkezésre bocsájtott árut, a nem fizető adós által kézizálogul lekötött és átadott ingóságokat nyilvános árverésen eladatni.

Amikor az állami árverési csarnok közegei ennek folytán az ingó árverések számának emelkedését látták, mindgyakrabban kezdtek a kir. közjegyzők, mint hites személyek tanusítása mellett a kereskedelmi törvény alapján megtartott ingó árverésekbe az 1888. évi 22. t.-c. 4. szakaszára utalással, voltaképen azonban az árverési csarnoknak jövedelmet jelentő árverési járulékokra tekintettel beleavatkozni.

Ezen jogalappal nem bíró beavatkozás elhárítása és az árverési csarnok szerepkörének tisztázása végett a budapesti kir. közjegyzői kamara Nagyméltóságod hivatali elődjéhez 554/1920. kk. szám alatt felterjesztést intézett. — Nagyméltóságod hivatali elődjének e tárgyban a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter úrhoz intézett 12174/1921. I. M. XII. számú megkeresése folytán a Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter úr 1921. évi június hó 6-án 68229/20-1921. szám alatt a budapesti kir. Közjegyzői Kamarához intézett leiratában maga is kifejezetten elismerte, hogy az árverési csarnok közreműködése csak oly árveréseken nem mellőzhető,

„amelyeket a kir. közjegyzők nem az 1886. VII. t.-c. 36. §-a szerint kapott bírói megbízás, *avagy a kereskedelmi és váltótörvény alapján foganosítanak.*“

Ez a megállapítás a törvénynek megfelelő volt és fedte az azt megelőző több évtizedes gyakorlatot.

Ennek dacára a kérdés nyugvópontra nem jutott, sőt az árverési járulékok tetemes felemelése mindinkább fokozta azt a törekvést, hogy az árverési csarnoknak üzletkörébe nem tartozó ezen árverések is — a vállalat üzleti jövedelmének szaporítása érdekében — oda bevonassanak.

Ez a törekvés azután a Budapesti Közlöny 1925. évi július 4 én megjelent 147. számában közzétett, az árverési csarnokokon kívül tartott nyilvános árverések szabályozásáról szóló 70368/1925. XIV. K. M. számú kereskedelemügyi és belügyminiszteri rendelet, — továbbá a Budapesti Közlöny 1925. évi július hó 22-én megjelent 162. számában közzétett s a M. kir. postatakarékpénztár árverési csarnokának üzletviteli szabályzatáról szóló 73880/1925. XIV. számú Kereskedelemügyi miniszteri rendelet s végül a Budapesti Közlöny 1926. évi február hó 9-én megjelent 31. számában közzétett s a 73880/1925. XIV. K. M. számú rendeletet módosító 52413/1926. XIV. K. M. számú Kereskedelemügyi és Belügyminiszteri rendelet kibocsátásához vezetett.

A 70368/1925. XIV. K. M. sz. rendelet már nem fedte azt az álláspontot, melyet a Kereskedelemügyi Miniszter ur a fentebb idézett 68229/20-1921. számú leiratával elfoglalt, — amennyiben a kereskedelmi és váltótörvény alapján tartott árveréseket már nem sorozta azon árverések közé, amelyek nem tartandók az árverési csarnokban.

A M. kir. postatakarékpénztár árverési csarnokának üzletviteli szabályzatáról szóló 73880/1925. XIV. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet 1. § a pedig már kifejezetten kimondja, hogy az 1875. évi XXXVII. t. c. (Kereskedelmi Törvény) 306, 347. és 447. §§-ai alapján tartott árverések az árverési csarnokban tartandók.

A kir. közjegyzői kamarák és egyéb érdekeltségek meghallgatása nélkül kibocsátott ezen rendelkezés azután a gyakorlati életben oda vezetett, hogy:

a., Az árverési csarnok közreműködése folytán fizetendő tetemes összegre rugó árverési járulék és kiszállási díj, a forgalmi-, esetleg fényüzési adó nagy összeggel (12—20 %-kal) szaporítja

az árverési költségeket — s minthogy ez a vevőket terheli, azok a vételi ajánlataik megtételénél ezzel az összeggel számolva, jóval kisebb ajánlatokat tesznek, s ezáltal a végeredményben az árverést szenvedő károsodik és a hitelező sem nyer kielégítést.

b., Ez a körülmény a közgazdasági életre is — különösen a jelenlegi súlyos viszonyok között — káros befolyást gyakorol, mert lombardhitelek nyújtását lehetetlenné teszi azért, mivel a hitelezőnek követelése behajtása esetére (árverés, per, stb. költségek fejében) legalább 35—40% költséggel kell számolnia.

c., Igazságügyi kormányzati és jogszolgáltatási szempontból a fennálló rendelkezések következménye az lett, hogy a jogkereső közönség a kereskedelmi törvény értelmében *hites személy* közbenjöttével megtartandó árveréseknél hovatovább mind ritkábban vette igénybe a kir. közjegyzők közreműködését s jelenleg a helyzet már az, hogy a m. kir. Postatakarékpénztár árverési csarnokának vállalati alkalmazottai és az árverésre kiküldött számvevősegi tisztviselői hites személyekként szerepelnek és szerepkörüket olybá tüntetik fel, mintha az árverés szabályszerű lefolyásának tanusítása végett a felek által hites személyként felkért kir. közjegyző jelenléte az ő közreműködésük folytán felesleges volna.

Nem szenvedhet kétséget, hogy a kereskedelmi törvény alapján megtartandó árveréseknél hites személy közreműködését a törvényhozó azért tartotta szükségesnek, mert a kereskedelmi életben a jogkereső közönségnek fontos anyagi és jogi érdeke fűződik ahhoz, hogy az ily árverések lefolyása oly személyek közreműködése mellett történjék, akik keilő jogi képzettségüknel, közhatósági jellegüknel és közhitelüknel fogva az ily esetekben igen nagy jelentőséggel bíró körültekintéssel és jogi tudással rendelkeznek s az árverés kitűzésének, hirdetésének és lefolyásának szabályszerűségét ellenőrizni és azt közhitellel tanusítani képesek legyenek.

Már pedig az árverési csarnok, mint *üzleti vállalkozás* közhatósági jeleggel nem bír, — tisztviselői pedig hites személyeknek nem tekinthetők.

Ennélfogva mindazok a törvény szerint hites személy közbenjöttével tartandó árverések, melyek egyedül az árverési csarnok kiküldöttének jelenlétében tartatnak, szabályszerű árveréseknek nem tekinthetők, a feleknek jogi és anyagi érdekét nem védik s csak alaptalan jogviták és perek kútforrásai lehetnek. Minthogy pedig csak a bíróságok előtti perben derül ki, hogy egyedül az árverési csarnok kiküldötteinek közreműködése mellett megtartott

árverés nem tekinthető hites személy jelenlétében megtartott szabályszerű árverésnek, — ez a már helyre nem hozható tévedés és annak súlyos anyagi következményei a jogkereső közönség körében elkeseredést szülnek és a hatóságokkal szemben bizalmatlanságot váltanak ki.

A jog- és igazságszolgáltatás érdeke tehát most már ellenállhatatlan erővel sürgetni ennek a tarthatatlan állapotoknak a megváltoztatását.

Tisztelettel kérjük tehát Nagyméltóságodat, méltóztassék a kereskedelmi és váltótörvény alapján hites személy közbenjöttével megtartandó árverésekre vonatkozólag sürgősen oly értelmű rendelkezés kibocsátásához szükséges intézkedéseket tenni, miszerint ezek az árverések is kivételnek az árverési csarnokban megtartandó árverések közül.

„Válási egyezség.“

Irta: *Antalffy-Zsiros Aladár dr.* budapesti kir. közjegyzőhelyettes.

Az 1894. évi XXXI. törvénycikk 77. §-a alapján kifejlődött gyakorlat lehetővé tette, hogy házastársak kölcsönös megegyezéssel elválhassanak egymástól. A törvényhozónak ugyan nem ez volt az akarata s a bíróságok is konzekvensen arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a házasság megegyezése alapján a házasságot felbontani nem lehet, mégis kénytelenek voltak belenyugodni abba, hogy a válások ily módon eszközöltessenek, mert a jogcimeresők a válás e formáját megtalálták és a törvényt-alkalmazók ezt a mai házassági jogrendszerünk mellett meg nem akadályozhatják. Az ily módon történt házasságfelbontás a köztudatba belevitte a válásnak közös akarattal történő lehetőségét és napjainkig is a válófelek, mint a válásnak megegyezéssel történő formáját jelölik meg.

Csodálatos, hogy a köztudatba történt e felszivódás a jogfoglalkozók nagy körébe is átment, ugyannyira, hogy a közjegyzői gyakorlat is sok helyen a házasság felbontásánál azon megegyezést, amelyben a házasság felbontása esetében is egymással szemben jogaikat és kötelezettségeiket szabályozták, „válási egyezmény“-nek nevezik. Ez az állapot hosszú időn át tartott a gyakorlatban s

legalább is 1926-ig tartotta magát, — s talán ma is tartana, ha a kir. Kuria egymást követő ítéletei az eddigi gyakorlatot gyökerében meg nem támadták volna a lehető legsúlyosabb jogkövetkezéssel, az okirat érvénytelenségével, az okiratban foglalt megállapodást erkölcsstelen megállapodásnak jelentvén ki. A kir. Kuriának ez a hatásos fellépése azonban nemcsak a helytelen irányban kifejlődő joggyakorlatot szüntette meg, hanem gyökerében támadta meg magát a házassággal kapcsolatos vagyoni viszonyokat tartalmazó okiratolást s evvel a házassági vagyoni viszonyok rendezésére vonatkozó megállapodásokat a különélés előtt álló felek között majdnem lehetetlenné tette.

E cikkem megírásakor nem volt még módomban megállapítani ennek a gyakorlatnak teljes kifejlődését, mert ahhoz hosszú idő s a szerkesztett okiratok és ítéletek alapos tanulmányozása volna szükséges, — pedig érdekes volna különösen annak felderítése, miként volt lehetséges, hogy évtizedeken át oly megállapodások foglaltattak okiratba, amelyek azok megszerkesztésekor már magukon viselték az elmúlás ismérveit, miután mint törvénybe ütközők, egészben semmivé váltak s így sokszor nagy vagyoni érdekek váltak kockázatosná s vonhatták maguk után a kártérítés lehetőségét. Azt sem tudom, hogy ez a gyakorlat mily mértékben volt elterjedve, kis forrás, — keskeny patakocska volt-e vagy szélesebb mederben folyt, de hogy meg volt, azt a kir. Kuria ítéletei igazolják s hogy makacsul tartotta magát, azt mutatja az, hogy az egyik megsemmisített okirat 1908-ban kelt, van köztük olyan is, amely 1920. után készült — s értesülésem szerint kísért már a H. T. életbelépése óta.

Röviden vázolni kívánom az alapul szolgáló helyzetet, amely a H. T. 77. §. a. pontja alapján kifejlődött s amely eltekintve a házasságnak a H. T. egyéb rendelkezései alapján való felbontásának eseteit, leginkább alapját képezte az okiratolás helytelen irányban való kifejlődésének. A házassági törvény az elhagyott házastársak jogát arra, hogy házastársát a házassági életközösség visszaállítására felhívja; jogot ad továbbá arra is, hogy amennyiben a felhívott házastárs a visszahívási felhívásnak eleget nem tenne, úgy az elhagyott házastárs a házasság felbontását kérheti. Köztudomás szerint a törvény fenti rendelkezése a gyakorlatban és pedig annak kijátszásával a következőképp is felhasználtatott: Ha a házastársak az elválásban megegyeztek, úgy valamelyik házastárs felhívást intézett a másik házastárs felé a házassági élet-

közösség visszaállítása iránt azzal a megállapodással, hogy a felhívott a megegyezés szerint úgy sem tér vissza; a vissza nem térés hatóságilag igazoltatván, az eljárást megindító házastárs a bontóper folyamatba tette, amelynek tárgyalásán a másik házastárs esetleg meg sem jelenvén, vagy nem védekezvén a házasság felbontatott. A házastársaknak erre vonatkozó előzetes megegyezése foglaltatott közokiratban egyes esetekben válási megjegyzés címén; természetesen leggyakrabban a házassági életközösség megszűnté folytán szükségessé vált vagyoni rendelkezésekkel együtt. Az ilyen válási megegyezés magában foglalta a vagyoni jellegű rendelkezések mellett a felek arra vonatkozó megegyezését is, hogy melyik házastárs fogja az eljárást lefolytatni, melyik házastárs viseli annak költségeit és hogy a másik házastárs a házasság felbontása elé akadályt nem gördít. Nyilvánvaló, hogy ennek a megállapodásnak az aránya, amely a házastársaknak elválására s az elválás miként való keresztülvételére vonatkozott, ellenkezett a házassági törvény szellemével és hogy így ez már alapjában érvénytelen volt, mert a felhívó félnek a házassági életközösség visszaállítására vonatkozó felhívása az őszinteséget kizárta s a törvény rendelkezésének kijátszását foglalta magában. Nem találni joggyakorlatunkban erre vonatkozó határozatot, amely ne ezt az álláspontot képviselné. A házassági törvény megalkotása után azonnal a legmezeibben elzárkózott a bíróság attól, hogy házastársakat egymástól elválasszon, ha kérelmükben bármely tekintetben is kifejezésre jutott, hogy a visszahívási szándék nem komoly. Csodálatos mégis, hogy ennek dacára a válási megegyezés ezt a formáját nyerte s különösen, hogy ezt a formáját hosszú évtizedeken át sértetlenül meg is tartotta. Hogy mi volt ennek az oka, arra most ki nem térek egyrészt, mert nem érzem magam erre hivatottnak, másrészt mert ennek megállapítása, mint már említettem nagy előtanulmányt s az okiratok ismeretét s azok készítőinek nyilatkozatát tenné szükségessé. Én csak a legújabb jogfejlődéssel kívánok most foglalkozni s felhívom itt a következő bírói ítéleteket.

A III. 6726/1926. számú ítéletében a kir. Kuria azon közokiratban foglalt megállapodást, amely a per indításának és a bontóperbeli költségek viselésének kérdésében intézkedett, mint a házasság erkölcsi értelmével össze nem egyeztethető megállapodást, érvénytelennek tekinti. A Kuria III. 5996/1926. számú ítélete kimondja, hogy a házasság céljával merőben ellenkező a házasság felbontását célzó megállapodás s az mint ilyen érvénytelen. A Ku-

ria III. 2339/1927. számú ítélete szerint a házassági életközösségnek kölcsönös megállapodással történt megszakítása esetén, mindkét házafél a házassági életközösség szándékos és jogos indok nélkül való megszakítójának tekintendő, vagyis mind a két fél különélése jogtalan s ezért a házasság felbontása iránti kérelmet elutasította.

A győri Tábla III. 1774/1927. számú ítéletében már továbbmegy. Közjegyzői okiratba foglaltatott, hogy a házassági életközösséget mindketten elviselhetetlennek tartják s ezért megegyeztek, hogy a nő eltávozik és hogy a férj hűtlen elhagyás címén pert indít ellene, megegyeztek a tartásdíjban és abban, hogy amennyiben a nő a válóper elé akadályokat gördít, a tartásdíjra való igényét elveszti. A győri Tábla kimondja, hogy az ügylet a jó erkölcsbe ütközik és mint célkitűzésében és lényeges pontjaiban a jó erkölcsökbe ütköző jogügylet kihat az ügyletre magára is teljes egészében és *annak a jó erkölcsökbe nem ütköző további pontjaira is, ami az ügyletet teljes egészében érvénytelenné teszi.* Ez az ítélet tehát már azt az álláspontot foglalja el, hogy a válásban való megegyezés nemcsak a házasság felbontását teszi lehetetlenné, hanem mint erkölcstelen ügylet, az ahhoz fűződő vagyoni rendelkezéseket is érvénytelenné teszi s még azokat a vagyoni rendelkezéseket, amelyek nem a válásban való megegyezés feltételei, hanem magának a házassági életközösség megszüntetésének következményei. Ezt a jogfelfogást megerősíti és állandó gyakorlattá emeli azután a kir. Kuria a III. 5955/1929. és III. 4570/1929. számú ítéleteiben. Az előbbi ítélet tényállása szerint házasfelek a HT. 80. §-a alapján indított bontópert megszüntették és megállapodást kötöttek a házasság felbontására, amelyet a férj tett folyamatba és folytatott le a 77. §. a. pontja alapján. A házasság tényleg fel is bontott jogerősen s a feleség a felbontás esetére kikötött végkielégítést felvette s ennek dacára három év múlva nőtartásdíj iránt pert tesz folyamatba. A férj a közjegyzői okiratba foglalt, fent már közölt megállapodásra hivatkozik. A kir. Itélőtábla a megállapodást, mint erkölcstelen nem veszi figyelembe s a tartásdíjat megítéli. A kir. Kuria helybenhagyja az ítéletet s azt következőkben indokolja; — a házasság felbontására vonatkozó megállapodás a felek szabad akaratelhatározása alól ki van véve s az ilyen megállapodás a jó erkölcsökbe ütközik és a házasság erkölcsi jellegével nem egyeztethető össze, ha a házasfelek annak fenntartását vagy felbontását egymásnak nyújtott valamely előnyöktől teszik

függővé. A semmis ügylet teljesítés által sem válik joghatályossá és az erkölcstelen ügylet abszolút semmiségéből következik, hogy azt a felek utólagos jóváhagyása vagy az ügylet lebonyolítása meg nem szünteti. A másik határozat szerint a házasságnak közös megegyezéssel való felbontása a szerződés tárgyává tett erkölcstelen cél szolgálatában állván, az ilyen megállapodásnak jogi hatása nincs.

Erre következik a kir. Kuriának III. 477/1930. számú határozata. A házasfelek megegyeztek a házassági életközösség megszüntetésében s megegyezésük vagyoni jogi megállapodást is tartalmaz. Az egyik házafél négy év elteltével keresetet indít a szerződés érvénytelenítése iránt, mire a Kuria hatálytalanítja az egész szerződést, mert a szerződés az életközösség megszakításával kapcsolatos egész tartalmával semmis és mint ilyen érvénytelen.

Mindezen ítéleteket a Kuria III. tanácsa hozta. A legújabb — alább közlendő s megállapításában azonos a Kuria I. tanácsának határozata, amely I. 3007/1929. szám alatt hozott s amely a Jogi Hirlapban ez év április hó 19. napján látott napvilágot. E határozat szerint a házasfelek vagyონrendezésének feltétele a házasság felbontása volt, amelyre nézve házasfelek meg is egyeztek. Ez a feltétel a házassági törvénybe ütközik, következésképpen e feltételtől függő vagyónrendezésre vonatkozó megállapodás is érvénytelen.

A fejlődés iránya — minden módon megakadályozni az olyan megállapodások megkötését, melynek feltétele a házasság felbontása és végeredményben nem új felfogása a Kuriának, csak talán szigorúbb és a megsemmisítésre irányuló szándékában határozottabb. Mindez a házassági jog mai kezelése mellett érthető ugyan, de vitatható. Ugyanakkor, amikor a házasságokat a házasfelek burkolt és megtévesztő megállapodása folytán tizezrével bontják fel, nem ezt orvosolja az állam törvényhozás útján, hanem egyes esetekben, amikor egyes felek leginkább magánjogi zsarolás címén a bírói hatóságok felülbírálnak alá veszik megállapodásukat, azok az egész ügyletet teljes egészükben vagyoni jogi hatásaikban is semmissé és érvénytelenné teszik. Ugy vélem, ez túlmegy azon a határon, amely a jobbiztonságot szolgálná s nem egyéb mint a túlszaporodott házassági bontóperek végeredményében hatástalan gyógyszer egyrészt, másrészt a Kuriának következetes azon jogfelfogása, hogy egy megállapodást nem lehet egyes részeiben elbírálni, vagyis ha az ügylet alapoka semmis, úgy semmis a megállapodás minden részletében.

A házaspár vagyoni viszonyait szabadon rendezhetik.

Ez az elv a magyar magánjog egyik jogtétele, ami az egyéni szabadság elvéből folyik. Ennek az elvnek megingatása a mai joggyakorlat. Azt el kell ismerni, hogy merőben téves volt az olyan megállapodások okiratba foglalása, amelyek a házasság felbontására irányultak, mert míg egyrészt a visszahívási eljárásban a visszahívás komolytalanságát foglalták magukban, másrészt a házassági bontóperekben negligálják azt a házasságjogi elvet, hogy a házasság közös megegyezéssel fel nem bontható, mert a közös megegyezés, mint házassági bontóok házassági törvényünkben nem szerepel. Lehetetlen volt továbbá éppen a fentieknél fogva magának jogügyletnek megnevezése is, mert a „válási egyezmény“ azt jelentette, hogy felek a válás tekintetében megegyezésre jutottak. Más kérdés az, tényleg erkölcstelen-e a házasság felbontásában való megegyezés vagy csak törvényellenes. Azért, mert a mi házassági törvényünk azt bontó okul el nem fogadja, még erkölcstelennek az ily megállapodást nevezni nem lehet, mert a szomszédaink, az osztrákok, azt bontóoknak fogadják el, már pedig azok velünk ugyanazon kulturközösséghez tartoznak. A törvény által meg nem engedett ügylet még nem mindig abszolút tilos ügylet, olyan tehát, amely a semmisségénél fogva minden részében hatálytalan. Mi akadály lehet olyan megállapodás okiratba foglalásának, ami tényleg különélő vagy különélésre készülő házastársak vagyoni viszonyait szabályozza s amely okirat a megállapodás indító okául a házaspár különélését, vagy a különélésre való szándékukat említi meg, amikor annak írásba foglalásakor még meg nem állapítható, hogy valamelyik házaspár a másikat vissza fogja-e hívni vagy valamely bontóok alapján indít-e bontópert. Lehetetlen volna, hogy ily esetekben a felek vagyoni viszonyait ne rendezhetnék, már pedig különösen a győri Tábla hivatkozott határozata gondolkodóba kell, hogy ejtse a közjegyzőt, hogy olyan megállapodást okiratba foglaljon-e, amely a hatálytalanság bármily kis lehetőségét magában hordja, — úgy kártérítése, mint erkölcsi felelősségérzeténél fogva. Meg kell találni tehát a formát, amely lehetővé teszi az ilyen megállapodásoknak okiratba foglalását. Erre támpontot nyújt ugyan a Kuria III. 6302/1929. számú határozata, amely minden tekintetben helyes állásponton állván, kimondja, hogy ott, ahol a vagyonszerzés feltétele nem a házassági együttélés megszüntetése és a házasság felbontása, ahol tehát a különélést a házaspár nem feltételként, hanem csak a házasságból származó vagyoni viszonyait

rendezése szükségességének indokául jelölték meg, ott e vagyonszerzés érvényes.

Kérdés azonban, hogy ez a megállapítás állandó gyakorlat marad-e s a házasságvédelem újabb iránya nem-e billenti ki azt egy újabb még radikálisabb, a győri tábla által elfoglalt irányba. Ennek a határozatnak az az értelme, hogy míg egyrészt nem egyeztethető össze a házasság erkölcsi céljával, hogy a házaspár a házasság felbontását egymásnak nyújtott előnyöktől tegyék függővé, mégis a házaspár szabad rendelkezési jogát guzsba kötni nem akarja. Tilos tehát minden oly megállapodás, amely a házasság felbontására vagy a felbontás elősegítésére vonatkozik, de meg van engedve minden ezt a célt nem szolgáló intézkedés. Ezzel azután el is jutottam cikkem céljához vagyis annak megállapításához, miként volna tehát legcélszerűbb a házaspár elválásakor a vagyoni viszonyait rendezését okiratba foglalni. Az a nagy felelősség, amely ilyen fontos vagyonszerzés megállapodások okiratba foglalásával jár, annak meggondolására is vezetett, hogy ilyen jellegű megállapodásokat a házastársak tényleges különélésére vagy különélési szándékára való tekintet nélkül házassági szerződés címmel öntsék formába, mások meg azt vagyonszerzési szerződés címen igyekeztek kimenteni az esetlegességek elől, szerény nézetem szerint mindez csak félmegoldás, kísérletezés, mert az a kérdés olyan horderejű, hogy ennek megoldása csak annak minden részletében való alapos előkészítés és megvitatása után volna lehetséges, ami talán a közjegyzői országos egyesület feladata lehetne.

Közlemények.

Az igazságügyminiszter üdvözlése. A nyugdíjintézet alakuló közgyűlésén egyhangúlag hozott határozatnak megfelelően dr. Janits Imre a következő üdvözlő táviratot intézte az igazságügyminiszterhez: „Nagyméltóságú dr. Zsitvay Tibor igazságügyminiszter úrnak Budapest, Markó-utca 16. Nagyméltóságod megértő jóindulatával az igazságügyi kormányzat átvétele után nyomban megalkotott közjegyzők és közjegyzőjelöltek nyugdíjintézetének törvényesen egybehívott alakuló közgyűlése egyhangú lelkesedéssel hozott határozatával Nagyméltóságodat hódolattal és hálával üdvözli dr. Janits Imre, az alakuló közgyűlés elnöke.“

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter *Paczolay Károly* dr. rétsági gyakorló ügyvédet Rétságra királyi közjegyzővé ki-nevezte.

**A Magyarországi kir. közjegyzők Országos Egyesü-
tének központi választmánya** *Lázár Ferenc* dr. elnöklete alatt f. évi április hó 25. napján a tagok élénk részvétele mellett ülést tartott.

A központi választmány egyhangúlag elfogadta *Barcs Ernő* dr. budapesti kir. közjegyzőnek az állami árverési csarnoknak működésére vonatkozó, lapunk más helyén közölt, alapos memo-randum javaslatát és elhatározta, hogy a memorandumot mielőbb felterjeszti a m. kir. igazságügyminiszterhez.

Az ülésen megbeszélés tárgyát képezte a május 31-én meg-tartandó lillafüredi vándorgyűlés programja és *Lázár Ferenc* dr. elnök ennek során bejelentette, hogy már is intézkedéseket tett az irányban, hogy a vasuti utazás és a lillafüredi tartózkodás költsé-gei tekintetében ármérséklésben legyen részük.

Kamaraközi értekezlet. F. évi április hó 25. napján *Janits Imre* dr. budapesti közjegyzői kamarai elnök vezetésével kamara-közi értekezlet tartatott, melynek tárgya a Nyugdíjintézet alakuló közgyűlésével kapcsolatos teendők megbeszélése volt.

A régi nyugdíjintézet feloszlása. Az 1930. évi IV. t.-c. alapján törvényesen megalakult közjegyzői nyugdíjintézet mellett a régi nyugdíjintézet további fenntartása tárgytalan lévén, a régi nyugdíjintézetet április hó 26-án dr. *Janits Imre* elnöklete alatt tartott közgyűlés az intézet feloszlását és a 3298 Pengő értéket képviselő vagyónállagnak a megalakult új nyugdíjintézet részére való átadását határozta el.

A Nyugdíjintézet intézőbizottsága f. évi április hó 26-án ülést tartott, melyen a Nyugdíjintézet elnökhelyettesévé dr. *Fekete László* intéző bizottsági tag választatott meg.

Az intézőbizottság ezután beható tárgyalásokat folytatott a Nyugdíjintézet működésének gyors és sima megkezdése érde-kében.

A Nyugdíjintézet állandó ellenőrző bizottsága ugyan-csak f. évi április hó 26-án ülést tartott, melyen az ellenőrző bizottság elnökévé *Barcs Ernő* dr. ellenőrző bizottsági tag válasz-tatott meg.

A lillafüredi vándorgyűlés. Az Országos Egyesület elnök-sége ezúton hívja fel a kartársakat, hogy akik a Lillafüreden ez

évi május hó 31. napján megtartandó vándorgyűlésen résztvenni szándékoznak, azt, valamint az esetleg szintén résztvevő család-tagjaik számát legkésőbb május hó 15. napjáig az Országos Egye-sület elnöke dr. *Lázár Ferenc* címére (Budapest V. Bálvány-uca 13.) feltétlenül jelentsék be, mivel a mérsékelt árú vasúti jegyről, az elhelyezésről és ellátásról csupán az idejében jelentkezett tagok és családtagokra vonatkozólag történhetik intézkedés.

Felhívja továbbá azokat, akik a vándorgyűlésen előadást tar-tani óhajtanak, az előadás tárgyát, amely lehetőleg a közjegyzői rend-tartás reformja tárgykörébe tartozó kérdés legyen, a fentirt határ-napig ugyanott jelentsék be.

A vándorgyűlés részletes programját az elnökség a jelent-kezési határidő eltelte után nyomban fogja a tagokkal közölni.

Közjegyzői állások szaporítása. Hivatalos helyről már több ízben hangzott el kijelentés arra vonatkozólag, hogy a mene-kült közjegyzők elhelyezése után újabb közjegyzői állások rend-szeresíttetni nem fognak s hogy az újabban rendszeresített állások azok megüresedése esetén fokozatosan beszüntettetni fognak. Ezen hivatalos nyilatkozat ellenére, ha nem is nagy számban, de mégis történt újabban is néhány rendszeresítés s lojálisan el kell ismernünk, hogy egynéhány beszüntetés is. Az állami költségvetés bizottsági tárgyalása rendjén dr. *Zsitvay Tibor* igazságügyminiszter legújab-ban ismételtén kijelentette, hogy a közjegyzői állások újabb szapo-rítását ellenzi, sőt többek között Budapesten is szándékozik egy-két közjegyzői állást beszüntetni. Erről az újabb nyilatkozatról az egész közjegyzői kar örömmel vesz tudomást.

Egyleti tagdíjak befizetése. Közlönyünk legutóbbi 3. szá-mában a 102. oldal közepén elnézésből 1566 P összegről, mint hátralékos tagdíjakról tettünk említést, holott a tényleges összeg 2996 P, tehát kerekén 3000 P, vagyis Közlönyünk félévi előállítási és szétküldési költsége. Nehogy a folyton növekedő tagdíj hátralé-kok miatt a tagdíj felemelésére kelljen gondolnunk, avagy Közlö-nyünk megjelenését veszélyeztessük, az egyleti pénztáros ezuton is fel-kéri a tagokat a hátralékok befizetésére és az egyidejűleg szét-küldött ezirányú felkérésének figyelembe vételére.

A különélési tanúsítványok kérdése széles mederben, ki-merítően tárgyalatott Közlönyünkben. Az e tárgyban közölt értékes cikkek minden tekintetben alkalmasak egy helyes, egységes állás-pont kialakítására. Ezek után — úgy véljük — legalább is egyelőre felesleges tovább e tárggyal foglalkoznunk, mert az ezen cikkek nyomán máris kialakultnak mondható állásponttal szemben bizo-

nyos itt-ott jelentkező, a lényegét nem érintő különvélemények eseteg zavart kelthetnek. —

Természetesen a mi körünkön kívül is sok szó esett e tanusítványról. Hallottunk véleményeket, olvastunk cikkeket, amelyek bizony leginkább tévesek, nem tárgyilagosak s egyszer-másszor bizonyos animozitástól fűtöttek voltak.

Egy ilyen téves beállítású cikk jelent meg többek közt a *Jogtudományi Közlöny* ez évi 3. számában „Egyszerűsített eljárás házassági perekben” cím alatt, melyre Szemerjay-Petrán Tibor dr. budapesti kir. közjegyző ugyanezen lap 7. számában megjelent talpraesett cikkében reflektált.

Miután rendszerint ugyanezen „kifogások”-at halljuk, amelyeket kartársunk e cikkében meggyőzően megdöntött, helyénvalónak találjuk cikkét itt leközzölni:

„Egyszerűsített” eljárás házassági perekben. A fenti cím alatt a *Jogtudományi Közlöny* február hó 1-én megjelent 3-ik számában közzétett cikk — eltekintve annak a szakközleményekben szokásos tárgyilagosságot javarészen nélkülöző hangjától — félremagyarázásra alkalmas s ekként helyreigazításra szoruló téves megállapításokat tartalmaz.

Téves a cikknek az az állítása, mintha a közjegyzők már „berendezkedtek” volna arra, hogy „összes helyhatósági bizonyítványokat ők fogják csinálni”. Ezzel szemben tény az, hogy a közjegyzők mindjárt a 49,000/1930. I. M. rendelet megjelenése után, e rendelet és a Te. helyes értelmezése alapján, arra a határozott álláspontra helyezkedtek, hogy új hatáskörük tisztán és kizárólag a Pp. 648. §. 3. bekezdése alapján a házassági életközösség helyreállítására kötelező birói határozat kibocsátása iránt benyújtott kérelemhez szükséges nem „helyhatósági bizonyítvány”, hanem az elhagyást és annak tartamát igazoló tanusítvány kiállítására terjed ki. Tehát sem a Pp. 649. §. alapján meginduló eljáráshoz, sem pedig a H. T. 77. §. a) és b) pontjai s esetleg a 80. §. alapján a házasság felbontása iránt benyújtott keresetekhez bármi vonatkozásokban szükséges tanusítványokra vonatkozólag megállapították, hogy azok kiállítása közjegyzői hatáskörbe nem tartozik. Ezirányú „törvénytelen abuzus” kifejlődését, sőt még a keletkezését is maguk a közjegyzők akadályozták meg, amint ezt egy közjegyzői értekezleten kialakult álláspontnak megfelelően a Kir. Közjegyzők Közlönye ez évi januáriusi számában dr. Barcs Ernő budapesti kir. közjegyző tollából megjelent cikkben foglaltak s az a körülmény is kétségtelenül bizonyítja, amely szerint a Kir. Közjegyzők Országos

Egyesülete hivatalos átiratban megkereste Budapest székesfőváros polgármesterét a kerületi előljáróságok azirányú utasítása végett, amely szerint helyhatósági bizonyítványok kiadását csupán a Pp. 648. §. 3. bekezdése alapján benyújtott kérelemhez szükséges bizonyítványra vonatkozólag tagadhatják meg, minden más esetben a helyhatósági bizonyítványt a felek kérelmére kötelesek kiállítani A „törvénytelen abuzus” kialakulásának megakadályozására irányuló figyelmeztetés tehát éppen a közjegyzők ezirányú határozott fellépése következtében kissé elkésett s a fentiek szerint tárgyalanná is vált.

Az utolsó együttlakás és a gyermektelenség igazolására vonatkozó tanusítvány kiállítását a Te. közjegyzői hatáskörbe szintén nem utalta. (L. Kir. Közjegyzők Közlönye 1930. decemberi számában dr. Antalffy Zsirus Aladár cikke.) E körülményekről tehát a közjegyzők „külön” tanusítványt nem állíthatnak ki. Véleményünk szerint azonban éppen a felek érdekében semmi törvényes akadálya nincs annak, hogy a Te. 56. §-a alapján kiállított tanusítvány erre vonatkozólag is tartalmazzon adatokat, már amennyiben a kihallgatott tanúk ezeket a ténykörülményeket is igazolhatják. Hogy e körülményekre vonatkozólag a bíróság a tanusítványt megfelelő igazolásnak elfogadja-e, az természetesen más kérdés.

Abban igaza van a cikkírónak, hogy a Te. 56. §-ában felhívott, az előzetes bizonyítási eljárásra vonatkozó szabályok, illetve a Pp. 384. §-a alapján vitatni lehetne azt, hogy a közjegyző a tanúk kihallgatásáról s annak határnapjáról az ellenfelet is — esetleg kinevezendő ügygondnok útján — értesíteni volna köteles. Mivel azonban ez az álláspont a Te. miniszteri indokolásában kifejezésre juttatott elvekkel s így különösen az eljárás egyszerűsítésével összhangba sehogy sem volna hozható, ez a szigorú törvénytárgygyakorlati alkalmazást nem nyerhet s a tanu kihallgatásáról, illetve a határnapról az ellenfelet értesíteni nem kell. (L. Dr. Barcs Ernő idézett cikke.)

A Te. életbeléptetésével kapcsolatos új közjegyzői teendők díjazásának törvényes szabályozását elsősorban is maga a közjegyzői kar sürgeti. (L. Dr. Antalffy-Zsirus Aladár idézett cikke.) A meghatalmazás aláírás hitelesítési költsége, illetve ennek mértéke az érvényben levő díjrendelet, a 60,600/1926. I. M. sz. rendelet vonatkozó rendelkezései alapján határozott és kétségen felül áll. E szerint oly okiraton való aláírás hitelesítése, ahol érték kitüntetve nincs, ilyen a dolog természete szerint a házassági perekben adott

ügyvédi meghatalmazás, egy aláírást számítva, a 80 fillér bélyeggel együtt 3 pengő 35 fillér. A Te. 56. §-a alapján kiállított tanúsítvány költségeit háromoldalas jegyzőkönyvet és tanúsítványt véve alapul, a 3 P 20 fill. bélyegkiadással együtt a hivatkozott díjrendelet vonatkozó tételeinek analóg alkalmazása mellett az ezirányban kifejlődött gyakorlat 23 pengő 60 fillér összegben tartja felszámíthatónak. (L. Dr. Barcs Ernő idézett cikke.) Ez az összeg, tekintve, hogy egy ilyen tanúsítvány kiállításával kapcsolatos munkálatok a leíró személyzet bevonásával legalább egy órai időt igényelnek, túlmagasnak nem minősíthető. Kétségtelen, hogy ha olyan felszámítás tényleg előfordult, aminőről a cikkíró említést tesz, ezt a kezdő időkben a költségek kérdésében való tájékozatlanság talán enyhítheti, de véleményünk szerint sem mentheti, azonban egy ilyen szabálytalan felszámításért a komoly jogszolgáltatási tevékenységet végző egész kart felelőssé tenni és elítélni a tárgyilagos igazsággal összeférő eljárás mégsem lehet.

Ami végül általánosságban illeti a cikkíró részéről különös idegességgel kezelt közjegyzői költségek kérdését, illetve a Te. által megállapított új hatáskör jövedelemtöbbletét, tekintettel arra, hogy a vonatkozó statisztikai adatok szerint a házassági pereknek mintegy 80%-át szegényjogon folytatják le, amely esetekben is a közjegyző díjat nem számíthat fel, illetve nem hajthat be, ezúttal csupán munkatöbbletről, de jövedelemtöbbletről, semmi esetre sem lehet szólni.

Dr. Szemerjay-Petrán Tibor.

Mérlegelési jog a tanúkihallgatásnál. „A kir. törvényszék, az 1930. évi XXXIV. t.-c. 56. §-a alapján kiállított tanúsítványt a visszahívó félnek visszaadta, miután a tanúvallomásokot nem tartotta kielégítőnek a visszahívó-végzés kibocsátásához. A fél közlése szerint az eljáró bíró odanyilatkozott, hogy a kir. közjegyzőnek meg kellett volna tagadni a tanúk kihallgatását s egyben a felet arra kötelezni, hogy további bizonyítékokat szolgáltatson az elhagyásra és annak tartamára.”

Fenntartással iktatom ide ezt a nyilatkozatot, mert ezt egy, a jogban járatlan fél közölte velem s annak valódiságáról nem kezeskedem, de felteszem, hogy ilyen bírói vélemény megnyilvánulhat és ezért foglalkozom e kérdés lényegével, a „mérlegelés” jogával.

Fennáll az az eshetőség, hogy a tanúsítvány kiállítása kapcsán lefolytatott bizonyítási eljárás tényleg nem jár kellő eredménnyel. Az előállított tanúk a bizonyítandó tényköörülményekről

vagy semmi, vagy csak egészen fogyatékos tudomással bírnak. Joga és egyben kötelessége-e az eljáró kir. közjegyzőnek a tanúvallomásokot mérlegelni és a megkereső felet további bizonyításra utasítani?

Szerény véleményem, hogy a kir. közjegyző nem mérlegelheti a tanúvallomásokot és nem rendelhet el további bizonyítást.

A peres és perenkívüli eljárás e kérdésben élesen elválik egymástól és a perenkívüli eljáró bírónak, ép úgy a perenkívüli eljáró kir. közjegyzőnek a hatásköre ott végződik, ahol a tanúvallomások mérlegelése kezdődik. A kir. közjegyző csak előkészítő cselekményt végez akkor, amikor a tanúvallomásokot kiveszi és a tanúkat megesketi, tisztán formai ténykedést tehát, mely alapul szolgál ahhoz, hogy a bíró, aki a visszahívó végzést kibocsátja, bírói mérlegelés útján állapíthassa meg, hogy az előtte folyó, — de még a bontóperet megelőző s így perenkívüli eljárásban szolgáltatott-e meggyőző bizonyítékot a válni akaró fél arra, hogy ellenfele őt elhagyta és törvényes időn belül az életközösséget vele helyre nem állította.

Az 1930. évi XXXIV. t.-c. 56. §-a nem ad új jogot a kir. közjegyzőnek, mert az 1874. évi XXXV. t.-c. VII. fejezetében foglaltak alapján eddig is jogosított volt megkeresés folytán tanúvallomásokot kivenni* és azokról tanúsítványt kiadni, csupán kiterjesztette az ezirányú jogkört azzal, hogy a bontóperekben a tanúsítvány kiállítását kötelezővé tette, egyben feljogosítást adott az eskü kivételére. A kir. közjegyző ezzel nem lett bírója a bizonyítandó tényeknek, csupán a hatásköre lett kiterjesztve azáltal, hogy az 1874. évi XXXV. t.-c.-ben megállapított obligatórius jogügyleteken felül, most a bontóperbeli tanúsítványok kiállítása is kötelezően a hatáskörébe utaltatott.

De az 1930. évi XXXIV. t.-c. 56. §-ának második bekezdése egyenesen kizárja azt, hogy a kir. közjegyző a tanúvallomások értékét bírálat tárgyává tegye, mert a vallomások kivételénél az előleges bizonyítás szabályait teszi kötelezővé. Az 1911. évi I. t.-c. 381—386. §§-i írják elő az előleges bizonyítást és a 385. §. rendeli, hogy ezen törvénynek a tanúkra vonatkozó szabályait megfelelően kell alkalmazni. Az 1911. évi I. t.-c. 286. és következő szakaszai szabályozzák a tanúkihallgatást, amelyek a tanúsítvány kiállításánál szem előtt tartandók. A perrendtartás e fejezete azonban csak a tanúkihallgatás módját határozza meg, de nem foglalkozik a tanúvallomások értékével. Előírja, hogy kit lehet tanúként kihallgatni, hogyan és milyen esküt tegyen a tanú a vallomására.

Hogy mit ér a bizonyítandó tényköörülmények szempontjából a tanú vallomása, mennyiben fogadható az el az ügy eldöntésénél, ezt a kérdést, mint a tanúvallomások mérlegelését, az 1911. évi I. t.-c. 270 §-a szabályozza és ezt a jogot csak az ítélő bírónak adja meg, aki a tárgyalás és bizonyítás egész tartalmának szorgos méltatásával itéli meg a tényállás valóságát, vagy valótlanságát.

*? — Szerk.

Világos tehát, hogy a kir. közjegyző, aki a bontóper érdemi elbírálásánál semmi hatáskörrel nem bír, a tanúvallomások értékét sem teheti bírálat tárgyává, hanem úgy kell a bizonyítás felvételét foganatosítania, amint aziránt a fél által megkeresettetett s az általa kivett és esküvel is megerősített tanúvallomásokat, minden érdemi elbírálás nélkül kell mint tanúsítványt kiszolgáltatni. Túlterjed a kir. közjegyző hatáskörén annak az elbírálása, hogy a tanúvallomás a visszahívó végzés kibocsátásához alkalmas bizonyítékot képez-e, vagy sem, mert ennek az eldöntése a bíró feladata.

Meg sem tagadhatja a kir. közjegyző a tanúk kihallgatását azért, mert a tanu vallomása előreláthatóan célra nem vezető, mert a kir. közjegyző a megkeresésnek, mely a tanukihallgatást megelőzi, eleget tenni köteles. Az 1874. évi XXXV. t.-c. 56. §-a értelmében a kir. közjegyző a hatáskörébe utalt ügyekben közreműködését nem tagadhatja meg, így a tanúhallgatást akkor is foganatosítani köteles, ha az a megkereső fél érdekeit nem szolgálja, mert a jegyzőkönyvet nem zárhatja le azzal a hivatalos megállapítással, hogy a tanúhallgatást nem foganatosította, mert a tanúk a megkereső fél állításait nem igazolták. Ezen körülménynek a tanúvallomásokból kell kitűnni, azokat tehát jegyzőkönyvbe kell foglalni, tekintet nélkül arra, hogy a visszahívó fél eredményesen tudja-e a tanúsítványt felhasználni, vagy sem.

Éppen ebben látom a visszahívó fél ellenfelének az érdekeit megvédve, akinek javára szolgál az, hogy a visszahívó által, az ő távollétében foganatosított bizonyítás eredményre nem vezetett.

Amennyiben a törvényhozás a tanúvallomások bizonyító erejének megállapítását is a kir. közjegyzőre akarta volna ruházni, úgy az 1930. évi XXXIV. t.-c. 56. §-ában, vagy a végrehajtási utasításban intézkedett volna aziránt, hogy a kir. közjegyző a tanúsítvány kiadása, vagy ki nem adása felől, az 1911. évi I. t.-c. 270. §-a alapján határoz. Minthogy pedig a törvény ezt a jogot a kir. közjegyzőknek nem adta meg, a kir. közjegyző nem jogosított, még kevésbé kötelezett a vallomások értékének elbírálására, *ez továbbra is a bíró jogosítványa*, aki a bizonyítékok elégtelensége esetén felhívhatja a felet a további bizonyításra, avagy megtagadhatja a visszahívó végzés kibocsátását.

Dr. Elek Lajos pesterzsébeti kir. közjegyzőhelyettes.

Kihirdetett törvény.

1931. évi VII. t.-c. az 1926. évben, Genfben tartott Nemzetközi Munkaügyi Egyetemes Értekezlet által a kivándorlók hajókon történő felügyeletének egyszerűsítése tárgyában tervezett alakjában elfogadott nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről.

Rendeletek.

7595/1931. I. M. Zalaegerszegen második kir. közjegyzői állás rendszeresítése (B. K. 60.)

10.130/1931. I. M. szám. A hitbizományi ügyekben kövendő eljárás szabályainak kiegészítése. (B. K. 61.)

10.600/1931. I. M. sz. Az ingatlanra vezetett árverés határdejére irányadó értékhatár megváltoztatása. (B. K. 62.)

225. **Nyári szabadságra menő** közjegyzőnél egy hónapi helyettesítést vállalna állandó alkalmazásban levő *vérbeli* helyettes. Szives értesítést a kiadóhivatalba „Vérbeli“ jellegre kérek.

226. **Közjegyzőhelyettesi** állást keres 10 évet meghaladó ügyvédi és 7 évi, dr. Kepes János székesfehérvári kir. közjegyzőnél eltöltött, joggyakorlattal Dr. Herényi Jenő kir. közjegyzőhelyettes. (Lakcim: Székesfehérvár, Bercsényi-utca 43. szám.)

227. **Perfect helyettes** 12 évet meghaladó gyakorlattal, német nyelvjogosítvánnyal Budapesten vagy vidéken azonnalra is állást keres. Cim a kiadóban.

228. **Kezdő közjegyzőhelyettes** ny. btető kir. járásbíró, azonnali belépésre állást keres, félévi gyakorlattal.

229. **Közjegyzőhelyettesnek** ajánlkozik mérsékelt igényekkel dr. Bodó Attila ügyvéd Debrecen, István-út 28.

230. **Nyug. kir. járásbíró** közjegyzőhelyettesi állást keres. Cim: Dr. Hajnal Endre Szeged, Tabor-utca 7/b. II. 5.

231. **Törvényszéki nyug. főigazgató**, 49 éves, ref., utolsó években vidéken, mint kirendelt telekkönyvvezető működött, kitüntetéses igazságügyi, telekkönyvvezetői, végrehajtói, államszámviteli államvizsgával és jogi doktorátussal közjegyzői irodába ajánlkozik. (Vidékre is.) Perfekt gépiró, kettős könyvelést érti, irodát önállóan vezet. Referenciákat ad. Cim: dr. Szeremlei Szabó Lajos Budapest VII. Vörösmarty-utca 2.

232. **A közjegyzői teendők minden ágában jártas**, 15 évi gyakorlattal bíró, jogvégzett önálló munkaerő közjegyzői segédi minőségben alkalmazást keres. Cim a kiadóban.

233. **Közjegyzősegédi állást** keres 8 évi teljes praxissal, magyar, német, tót nyelvtudással, minimális igényekkel, perfect munkaerő. Cim a kiadóban.

234. **Az összes közjegyzői munkákban** teljesen perfect, érettségizett keresztény önálló gyors és gépirónő azonnalra állást keres Budapesten vagy környékén. — S. E. Mária Budapest VIII., Tisza Kálmán-tér 6. I. 15.

Apróhirdetés egyszeri közzétételének díja:

Alkalmazottat keresőknek 2.— P.

Alkalmazást keresőknek 1.— P.